

якість професійних цифрових навичок, сприятиме розвитку емпатії та інноваційно-цифрового професійного розуміння.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Кабінет міністрів України. Розпорядження від 23 лютого 2022 р. № 286-р. Київ URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>
2. Наука. Офіційний вебсайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka>.

УДК 378.4.014.6–048.32

Міняйленко І.В., к.е.н., доцент; Щур-Дунець О.І., студент
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ЗВО

Болонський процес визначив важливі принципи розвитку європейської вищої освіти у XXI столітті, один із яких – переорієнтація на особистість студента як активного суб'єкта навчально-виховного процесу, перехід від викладання до самокерованого навчання. Останнім трендом у плані вдосконалення технологій навчання є розвиток технології коучингу.

Сучасне суспільство спровокувало розвиток технології коучингу: швидкість змін, маса інформації, маніпуляції й управління свідомістю людини, постійні кризи: політичні, економічні, соціальні, екологічні, духовні.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» № 392-IX [1] визначає студентоцентроване навчання як підхід до організації освітнього процесу, що передбачає:

- заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;
- створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;
- побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу.

Сучасний освітній процес потребує використання новітніх педагогічних підходів до його організації, застосування ефективних способів взаємодії в системі «викладач-здобувач», об'єктивізації критеріїв в оцінюванні рівня сформованих компетентностей випускників освітніх програм та обсягу здобутих практичних знань.

Основні принципи навчання переводять взаєностосунки викладача та студента в нову площину: гнучкого, активного навчання; рівноправності його суб'єктів; вільного часу та структури навчання; підвищення мотивації до навчання; задоволення різних і змінних потреб студента; підвищення його самостійності й відповідальності, постійної самоосвіти.

Сучасні педагогічні тренди формують відповідне освітнє середовище, об'єктивними передумовами його становлення є декілька соціальних аспектів: широке залучення населення до вищої освіти; змагання університетів за контингент студентів; зростаюча конкуренція на ринку освітніх послуг; залежність результатів університетської освіти, зокрема набутих компетентностей, від потреб ринку праці,

обсягу практичних навичок для їх використання на робочих місцях; інформатизація суспільства, широкий доступ до професійної інформації, можливість її вивчення та аналізу дистанційно, розвиток засобів електронної освіти; глибинне поєднання наукових досліджень та освіти, розвиток педагогіки та широке застосування досягнень сучасної педагогічної науки у практичній діяльності викладача; нерозривний зв'язок теоретичної освіти та практики здобувача, популяризація дуальної освіти, підвищення практичної складової освітнього середовища.

Педагог має опанувати нову роль коуча в професійній діяльності, використовувати коучингові методики та техніки, спрямовані на активізацію студентів і мотивування їх до навчання, власної реалізації, постійного самовдосконалення, безперервної самоосвіти.

Концепції студентоцентрованого підходу повністю відповідає коучинговий підхід – ефективна система розвивальної взаємодії, у якій коуч визначає всі стадії процесу розвитку особистості, пов'язані з ними потреби в навчанні, стимулює інтерес до навчання й бажання вчитися.

Бурхливий інтерес до коучингових технологій в освіті викликаний вимогами педагогіки партнерства, завданнями адаптації сучасної вищої школи до потреб споживачів освітніх послуг: важливо, щоб процес освіти був доступним, комфортним, екологічним.

Основні завдання коуча-викладача: виявити та реалізувати потенціал особистості; навчити використовувати всі можливі ресурси для досягнення успіху; знаходити оптимальний варіант дії, що дає змогу при мінімальних зусиллях досягати максимального результату; формування у студента адекватної самооцінки та впевненості в собі, віру у власні сили та можливості; підтримувати в кожного студента мотивацію до пізнання та розвитку; створювати необхідні умови для розвитку та вдосконалення студента як особистості.

Освітній коучинг доцільніше було б визначити як творчу взаємодію рівноправних учасників освітнього процесу, спрямовану на виявлення та реалізацію потенціалу того, хто навчається, для досягнення ним високого освітньо-професійного, соціального, особистісного розвитку.

Коучинг, як педагогічна технологія ґрунтується на організації викладачем у ЗВО ефективно міжособистісної комунікації у форматах індивідуальних занять, консультацій, науково-освітніх проєктів для: мотивування та визначення мети, планування для здійснення ефективних дій, реалізації плану, завершення (рефлексії). Викладач, як коуч, спільно із студентом поетапно: вивчає ситуацію чи проблему; ставить завдання; виявляє внутрішні та зовнішні перешкоди для досягнення мети, способи їх подолання; визначає послідовність дій і терміни їх виконання.

Складові професійної компетентності педагога-коуча: самоорганізація; самоменеджмент; аналіз та оцінювання власної діяльності; збір та аналіз інформації; уміння і навички роботи в команді; організація діяльності команди, співпраця; уміння і навички ефективного спілкування, встановлення контакту, створення атмосфери довіри; мистецтво постановки запитань; презентація результатів роботи.

Серед коучингових умінь викладача, перш за все, виділяють: створення і підтримання довірливих взаємин із студентами; активне глибинне слухання; ефективна комунікація; уміння ставити коучингові запитання; сприйняття й обробка інформації в теперішньому моменті; створення ясності; допомога студенту у постановці цілей, формулюванні намірів, розкритті потенціалу, пошуку нових можливостей; створення системи підтримки, супроводу розвитку особистості.

Викладач-коуч сприяє розкриттю та ефективному використанню особистісних якостей студентів, про які вони навіть не здогадувалися, не використовували їх як основу для подальшого руху вперед.

Завдяки особливому підтримуючому ставленню викладача-коуча студент сам досягає своєї мети, вирішує проблеми, реалізує власні здібності та можливості, підвищує персональну ефективність. Студент починає вірити у свої можливості, готовий реагувати і діяти конструктивно, втілювати позитивні зміни.

Застосування коучингу у системі вищої освіти сприяє розвитку активної творчої особистості викладача, здатної до втілення принципів педагогіки партнерства, розкриття лідерського потенціалу.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» № 392-IX від 18.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text>
2. Жавела К.А., Жавела А.К. Сучасні концепції та інноваційні технології в системі управління персоналом. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 22. С. 73-78.
3. Копитко М.І., Прихідько С. М. Коучинг як ефективна технологія управління для вітчизняних бізнес-структур у процесі забезпечення економічної безпеки. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2018. Вип. 2. С. 156-168.

УДК 378. 14

Чайкіна Н.О., к.псих.н., доцент

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
(м. Полтава, Україна)*

ПСИХОЛОГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ В ІННОВАЦІЙНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗАГРОЗ

Проблемою сьогодення є невідповідність якості освітніх послуг запитам ринку праці (заклади вищої освіти не мають можливості оперативно на них реагувати); недостатній рівень поінформованості щодо впровадження європейського досвіду дуальної освіти на теренах вищої системи освіти України; прогалини в інформаційному забезпеченні можливостей та перспектив впровадження дуальної форми здобуття освіти (як наслідок – низька зацікавленість та обізнаність стейкхолдерів); недосконалість інституційного забезпечення дуальної форми навчання в ЗВО (як наслідок - відсутність чітких механізмів та інструментів).

Не вирішення означених проблем поглиблюватиме прірву між теоретичною підготовкою здобувачів та запитами ринку праці, а також призведе до унеможливлення якісної підготовки сучасних кваліфікованих спеціалістів. Імплементация європейського досвіду дуальної освіти в Україні дасть можливість посилити співпрацю у тріаді «ЗВО-роботодавець-влада», забезпечить насичення ринку кваліфікованою робочою силою, що відповідає потребам ринку праці і запитам суспільства.

Покращити якість освітніх послуг в Україні можливо шляхом практикоорієнтованого (дуальна освіта) навчання здобувачів вищої освіти, що підвищить їх зайнятість та конкурентоспроможність на ринку праці. Для цього необхідно розробити алгоритм впровадження дуальної освіти на основі застосування проектного менеджменту.